

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

13 de noviembre - 13. novembra 1997

LETO (AÑO) LVI (50)

Štev. (Nº) 45

MARKO KREMŽAR

MENJNIKI ZGODOVINE

Boris Jelcin je v govoru 7. novembra, ob spominu na osemdeseto obletnico oktobrske revolucije, ki je zaznamovala stoletje s krvavim znakom komunističnega totalitarizma, rekel, da je šlo pri tem spopadu, „ki je pripeljal Ruse v bratomorno vojno in jih za dolgo ločilo od ostalega sveta“, za „usodno zgodovinsko napako, ki je postavljala utopijo nad vrednost človeškega življenja“. Spregledal pa je dejstvo, da je revolucija, rojen iz omenjene utopije, podžigal revolucije, širil laž, nasilje in teptanje človekovih najosnovnejših pravic ne le v Rusiji, marveč po vsem svetu. Po zgledu svojega slovenskega „tovariša“ in zaenkrat še kolega je tudi ruski predsednik poskušal razvijati teorijo o „dveh resnicah“, skrb za nje pa prepustiti zgodovinarjem. Pozabil je omeniti, da je komunistična „utopija“ povzročila v slabih osemdesetih letih nad 60 milijonov smrtnih žrtev, da je ustvarila v narodih cele plasti morilcev, da je povsod, kjer je dobila oblast, vzgojila ob privilegiranem družbenem razredu sloj ovađuhov, da je milijonom zlomila hrbtenico in jim jemala človeško dostojanstvo, da je nepregledni vrsti oseb odvzela svobodo in da je druge - katerih tudi ni mogoče prešteti - pogrnala v tujino, da je ustvarila rodove beguncev, katerih premiki po obsežnosti daleč presegajo „preseljevanje narodov“ pred 1500 leti. To je „usodna zgodovinska napaka“, zaradi katere je trpel in trpi tudi slovenski narod.

Če kdaj, bi se morali ob gornjih besedah, ki skušajo presojati pričetke uveljavljanja marksistične ideologije, spomniti papežev Leona XIII in Pija XI. Oba sta vsak v svojem času odločno obsodila komunistično utopijo, hkrati pa jasno predvidevala njene uničujoče posledice ter svarila, verne in neverne, pred perversnostjo filozofske zmote, na kateri je slonela politična praksa komunistične internacionalne zarote. Ta velika moža sta bila vedno vredna občudovanja, a zdaj bi bil čas, da bi priznali tudi tisti katoličani, ki ju niso marali poslušati, ki jima niso verjeli, da sta pravilno učila, in da zaslužijo skupaj z njima vso čast in spoštovanje tudi oni bratje v veri, ki so zvesto sledili cerkevemu nauku. Osebnost škofa Rožmana najbolje predstavlja to vrsto slovenskih vernikov. Kot zvest pastir je pravočasno svaril pred utopijo, pred usodno zmoto, pred lažjo in pred zločinom. Storil je svojo dolžnost za ceno križa, ki ga nosi njegovo ime vse do danes.

V letošnji mesec november pa smo stopili Slovenci z veliko močnejšim korakom, kot so to storili govorniki v Moskvi. Dve pomladni, demokratični stranki sta s podpisi svojih predsednikov in poslancev zakoličili v našem narodu zgodovinski mejnik. Da so dali krščanski demokrati in socialni demokrati skupno v javnost in v parlamentarno obravnavo „Resolucijo o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima“ in „Predlog zakona o popravni posledic komunističnega totalitarnega režima“ v dnevi, ko so se drugje spominjali obletnice oktobrske revolucije, je več kot slučaj. To sta dokumenta, ki sta že zaznamovala svoj čas pa tudi vsakega, ki ju zavestno prebere. Sle-pomišljenja je konec.

Seveda bi si želeli, da bi bila oba dokumenta v državnem zboru obravnavana in

sprejeta. A ne smemo biti razočarani, če na sedežih slovenskega parlamenta še ne bi bilo dovolj samostojno mislečih ali svobodnih poslancev. Če ne v sedanjosti, bo sprejel to Resolucijo in ta zakon parlament v naslednji zasedbi. Resnica ne zastara. A ob tej priložnosti bo glasno in jasno izrečena na najvišjem političnem forumu slovenske države. Nikdar več je ne bo mogoče utišati.

Za slovenske demokrate bi morali biti to dnevi veselja in ponosa. Pa je ob veseljih obrazih srečati tudi take, ki se pritožujejo, zakaj niso parlamentarci izglasovali kaj takega že prej, ob osamosvojitvi. Zakaj šele zdaj? Da ne bi delali nepotrebnih krivic, je prav, da si osvežimo spomin. Če bi v Sloveniji na prvih svobodnih volitvah v drugi polovici stoletja zmagali demokrati, recimo, s takšno večino, kot jo je dobil na Češkem Havel, pa pri tem ne bi izglasovali podobnih zakonov, bi smeli biti upravičeno nejevoljni. A Demos je v tistih prelomnih dneh zmagal za las in vpliven del njegovih predstavnikov takrat resnice o komunistični revoluciji med vojno in okupacijo na Slovenskem, predvsem pa njenih globokih posledic še ni povsem dojemal. Velicina slovenske državne osamosvojitve, potrebna hitrega odločanja o nešteti, večkrat neprevidenih nalogah, je marsikomu zameglila pogled na tragiko bližnje preteklosti, nakatero pa navdajala z dobrohotnim, a naivnim upanjem, da se bodo pri nas stvari uredile same, da se bodo krivice poravnale in bo brez naporov vse lepo in prav. To je bil za marsikoga čas zasanjanosti, ki so ga znali izrabiti trdi realisti, šolani v brezobzirni šoli KP. A s krivičnimi sredstvi kupljeni čas je kratek. Ko so, na primer, pred leti poslanci SKD predložili parlamentu podobno resolucijo o poravnavi krivic, podprto z nad 20.000 podpisi, ta še ni našla odmeva. Zdaj odmev je. Stvari morajo zoreti. In zorijo.

Tudi volilna kampanja za izvolitev državnega predsednika, ki se je pričela v negotovosti, postaja z vsakim dnem pomembnejši mejnik. Stranki, ki sta podpisali zgoraj omenjena zgodovinska dokumenta, podpirata istega predsedniškega kandidata, ki ima jasne poglede na prihodnost, ker dobro pozna resnico o preteklosti. Doktor Jože Bernik, ki je pričel svojo pot po svetu kot begunec pred komunističnim nasiljem, je postal predsedniški kandidat. To je mož, ki si je zgradil sredi sveta in z lastnim naporom ugleden položaj, pa je ostal vedno in povsod pokončen Slovenec. Zdaj so ga sredi razburkanih voda poklicali v tekmo za mesto ob državnem krmilu kot moža, ki pozna tokove in skrite čeri.

Gre za znamenja časa, ki jih je treba razumeti in biti zanje hvaležen Bogu in ljudem. V tem neenakem političnem boju zaslužijo ljudje, ki so se uprli vidnim in prikritim vzvodom partijskega aparata, mafijskemu kapitalu in njegovim medijem le z navdušenostjo, z jasno besedo in s čisto vestjo, vso hvaležnost in podporo.

Vedeti pa moramo, kar smo že tolikokrat zapisali, da je cena mirnega prehoda iz totalitarnega režima - čas. Za resnico ni časa, laži pa se čas izteka. Zato plačujemo tako ceno vsi ljudje dobre volje vdano in - zakaj ne - z veseljem. Vidimo, kako je seme vzbrstelo, vidimo, da raste in da se počasi oblikuje v klas.

Program kandidata pomladnih strank

Jože Bernik, skupni kandidat Socialdemokratske stranke Slovenije in Slovenskih krščanskih demokratov, v svojem predsedniškem programu z naslovom Srce za domovino! opozarja, da je Slovenija, kljub nekaterim uspehom doma in v tujini, danes pred resno, še nedokončano nalogo: postati demokratična, pravna, gospodarsko učinkovita in socialna država, prijetna vsem svojim državljanom. Prepričan je, da lahko s svojim znanjem, izkušnjami, številnimi poslovnimi in političnimi stiki v tujini, s trdno voljo in iskreno ljubeznijo

do domovine veliko prispeva k temu, da Slovenija naredi odločen korak naprej. Zavzema se predvsem za varovanje človekovega dostojanstva, svobodo posameznika in varstvo pravic državljanov, krepitev demokracije, spravo in slogo med Slovenci, popravilo storjenih krivic, a tako, da ne bo novih, za polno uveljavitev socialne, solidarne ter pravne države, zlasti na področju gospodarstva, kar pomeni odprt tržni gospodarski sistem, ki bo omogočal osebno pobudo, nagrajeval zdravo podjetnost in tveganje, spodbujal naložbe v razvoj za prihodnost in hkrati zagotavljal socialno varnost vseh državljanov ter preprečeval neupravičeno razslojevanje. Zavzema se tudi za spoštovanje družine in boljši šolski sistem z etično in državljansko vzgojo ter za enakopravno uveljavitev Slovenije kot partnerice v mednarodnih političnih, gospodarskih in drugih povezavah, ob čemer poudarja, da Slovenija mora Evropi povedati, da jo potrebuje, vendar ne za vsako ceno - vanjo naj bi prinesli, kar je najboljšega.

o pripravljenosti na uresničevanje danih obljub. V komaj prikritem svarilu je bilo rečeno, da bi bil v nasprotnem primeru, torej če Slovenija ne bi čim prej poslala signalov, kakšna bo zakonodaja, s katero namerava uveljaviti spremembo 68. člena, postopek slovenske pridružitve počasnejši. In v tem primeru bi jo druge države iz srednje in vzhodne Evrope utegnile prehiteti, jasno sledi iz opozorila.

EZ svari Slovenijo

Evropska komisija je posvarila Slovenijo pred morebitnim zavlačevanjem pri sprejemu zakonodaje v zvezi s spremenjenim 68. členom ustave (o prostem nakupu zemlje). Opozorilo je v dokaj spravljeni in prikriti obliki, a zato nič manj jasno in odločno, izrekel visok član Evropske komisije Günther Burghardt 4. novembra med srečanjem s predsednikom državnega sveta dr. Ivanom Kristanom. Bruselj bo vztrajal pri zahtevi, naj Slovenija čim prej in natančno opredeli, s kakšnimi zakonskimi in podzakonskimi akti namerava uveljaviti spremembe ustavnega člena o pravici tujcev do nakupa nepremičnin. V Evropski zvezi se namreč porajajo dvomi

ZA SLOVENSKO POMLAD VOLIMO KANDIDATA POMLADNIH STRANK DR. JOŽETA BERNIKA

Slovenija se nahaja ponovno pred volitvami državnega predsednika. Prvič se bomo mogli udeležiti teh volitev tudi Slovenci po svetu.

Z veseljem sprejemamo odločitev, da Slovenski krščanski demokrati in Socialdemokratska stranka skupno podpremo kot kandidata za državnega predsednika dr. Jožeta Bernika. Skupno izrekamo svoje priznanje našemu človeku, ki je prevzel odgovorno nalogo kandidata za to pomembno mesto.

Podpiramo Jožeta Bernika; ker vemo, da je sposoben in pokončen človek, ki bo kot predsednik države vsem Slovincem v čast in ponos. Poznamo ga kot resničnega demokrata, ki je mož dane besede, ki bo znal odpraviti korupcijo in ostanke komunistične tiranije in ki je sposoben privesti našo Slovenijo v krog preizkušenih evropskih demokracij.

Kot domoljub in kot demokrat bo Jože Bernik, človek iz vrst nekdanjih slovenskih beguncev pred komunističnim nasiljem, znal zastaviti svoje bogate življenjske in poklicne izkušnje v dobrobit vseh Slovencev.

Zato iskreno pozivamo vse Slovence doma in po svetu: udeležimo se volitev, da izpolnimo svojo državljansko dolžnost; zaupajmo svoj glas našemu skupnemu kandidatu dr. Jožetu Berniku.

Slovenski krščanski demokrati (SKD) Socialdemokratska stranka (SDS)

Buenos Aires, novembra 1997

STRAN 3 IN 4:

Resolucija o lustraciji

Obvestilo Veleposlaništva RS v Argentini slovenskim državljanom o volitvah predsednika Republike

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Buenos Airesu obvešča vse slovenske državljane, ki stalno ali začasno živijo v Republiki Argentini, da so volilne komisije v Sloveniji začele pošiljati prijavljenim volilcem volilni material 24. 10. 1997.

Voliti bo mogoče na sledeče načine:

1. na volišču, na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Buenos Airesu, Olazabal 2060, 1428 Capital Federal, dne 23. 11. 1997 od 9. ure do 17. ure.

Ob tej priliki bo lahko volilec tudi potrdil volilno karto, potrebno za glasovanje. Po končanih volitvah bo komisija, v sestavi dr. Andrej Fink - predsednik, Andrej Grilc - član, Oscar Molek - član in Tomaž Miklavčič - član, prešela glasove, naredila zapisnik in ga posredovala v Ljubljano Volilni komisiji. Naknadno pa bo Veleposlaništvo Volilni komisiji v Ljubljano poslalo vse volilno gradivo.

2. Po predhodno potrjeni volilni karti lahko glasuje in potrjeno volilno karto z glasovnico vred pošlje vsak sam po pošti direktno na Volilno komisijo v Ljubljano, Slovenska c. 52, ali pa ga pošlje ali prinese na Veleposlaništvo RS v Buenos Airesu do 23. 11. 1997 do 17. ure. Opozorjamo, da mora biti volilno gradivo v Ljubljani pri Volilni komisiji najkasneje 28. 11. 1997 do 12. ure.

Na Veleposlaništvo prineseno volilno gradivo bi imenovana volilna komisija ustrezno uredila, prešela glasove, naredila zapisnik in ga poslala Volilni komisiji v Ljubljano. Celotno gradivo pa bo Veleposlaništvo poslalo naknadno v Ljubljano.

3. Ob potrjevanju volilnih kart po slovenskih domovih in društvih, bo mogoče po potrditvi volilne karte tudi voliti, kuverto z glasovnico in potrjeno volilno karto zapečatiti in predati pooblaščenemu Veleposlaništvu. Ti bodo gradivo predali Veleposlaništvu, kjer ga bo volilna komisija uredila, prešela glasove, naredila zapisnik in ga poslala v Ljubljano. Volilno gradivo pa bo Veleposlaništvo poslalo v Ljubljano naknadno.

Zaradi možnosti, da lahko pošlje volilno gradivo vsak sam na Volilno komisijo v Ljubljano, bodo pooblaščenca začeli potrjevati volilne karte po razporedu, ki ga navajamo, od 15. 11. 1997 do 21. 11. 1997, Veleposlaništvo pa vsak dan, (vključno v soboto), od 17. 11. 1997 do 23. 11. 1997 od 10. ure do 17. ure.

Posebej opozorjamo volilce, da je možno pri pooblaščencah potrjevati volilne karte tudi po 21. 11. 1997, vendar obstaja nevarnost, da gradivo ne bo prispelo na Volilno komisijo v Ljubljano pravočasno, posebno v primerih, ko bo volilno gradivo pošiljal volilec sam po navadni pošti. Zato priporočamo poseben način hitre pošte, kot je na primer DHL. Druga možnost pa je, da se to volilno gradivo prinese na Veleposlaništvo do 23. 11. do 17. ure.

SLOVENC V CLEVELANDU SE PRIPRAVLJAJO NA VOLITVE

Po Ameriški domovini z dne 30. okt. posnemamo obvestilo častnega konzula dr. Karla Bonuttija, da je ministrstvo za zunanje zadeve RS sporočilo, da naj nudi možnost voliti na lokalnem volišču, za nadzor pa je bila sestavljena komisija šestih Slovencev, kateri predseduje Srečo Gaser. Zaradi oddaljenosti konzulata od slovenskih naselbin bodo rojaki volili v Slovenskem domu na Holmes Ave dne 23. novembra od 9. do 17. ure.

Za veljavno glasovanje morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- pred glasovanjem na volišču mora biti predhodno potrjena volilna karta;
- pri pošiljanju po pošti ali ob oddaji volilnega gradiva pooblaščenec, mora biti glasovnici obvezno priložena potrjena volilna karta v zalepljeni kuverti.

POTRJEVANJE VOLILNIH KART BO POTEKALO PO NASLEDNJEM RAZPOREDU:

Buenos Aires:

1. Na Veleposlaništvu Republike Slovenije (Olazabal 2060, Cap. Fed.) bodo potrjevali volilne karte prof. dr. Janez Žgajnar, Tomaž Miklavčič, Teresa Tomasin in Valerija Bajda. Potrjevanje bo potekalo od 17. 11. 1997 do vključno 23. 11. 1997 vsak dan od 10. do 17. ure.

2. V Slomškovem domu (Castelli 28, 1704 Ramos Mejía) bo volilne karte potrjeval g. Božidar Fink 17. 11. 1997 od 18,30 do 20,30 ure. Dr. Andrej Fink pa bo potrjeval volilne karte 20. 11. 1997 od 19. do 21. ure.

3. V Hladnikovem domu, Društvo Slovenska vas, (Msgr. J. Hladnik 3970, 1826 Rem. de Escalada), bosta potrjevala volilne karte č. konzul RS g. Herman Zupan in dr. Andrej Fink v nedeljo 16. 11. 1997 od 15. do 17. ure.

4. V Slovenskem domu v San Martin (Itde. A. J. Campos 129, 1950 San Martin) bo dne 17. 11. in 18. 11. 1997 potrjeval volilne karte od 18. do 20. ure dr. Andrej Fink.

5. V Bernalu, Asociación Eslovena Transmurana de Bernal (Cerrito 938), bo potrjeval volilne karte dr. Andrej Fink dne 15. 11. 1997 od 17. do 19. ure.

6. V Slovenskem podpornem društvu Triglav (M. Porcel de Peralta 1458, 1408 Buenos Aires), bo potrjeval volilne karte g. Danijel Kavčič dne 17. 11. 1997 od 19. do 21. ure.

7. V Našem domu, v San Justu (H. Yrigoyen 2756, 1754 San Justo), bo volilne karte potrjeval č. konzul RS g. Herman Zupan dne 20. 11. 1997 od 19. do 21. ure.

8. V Slovenskem domu - Carapachay (Dra. C. Grierson 3837, Carapachay) bo volilne karte potrjeval dne 18. 11. 1997 g. Božidar Fink od 18,30 do 20,30 ure.

9. V Društvu Slovenska pristava v Moronu (República de Eslovenia 1851, 1712 Castelar), bo volilne karte potrjeval č. konzul RS g. Herman Zupan dne 21. 11. 1997 od 19. do 21. ure.

Mendoza: V Slovenskem domu (Urquiza 339, 5500 Mendoza) bo dne 18. 11. in 19. 11. 1997 potrjeval volilne karte inž. Jože Šmon od 20. do 22. ure.

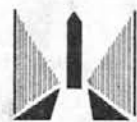
San Carlos de Bariloche: Volilne karte bo potrjeval Tomaž Miklavčič dne 20. 11. 1997 od 19. do 21. ure v Planinskem stanu.

Miramar: Volilne karte bo potrjeval dne 20. 11. 1997 od 19. do 21. ure. prof. dr. Janez Žgajnar.

Rosario: V Slovenskem društvu Triglav (Mitre 3924, Rosario), bo volilne karte potrjeval g. Emilio Žigon dne 18. 11. 1997 od 18. do 20. ure.

Prof. Dr. Janez Žgajnar
veleposlanik

Zedinjena Slovenija sporoča, da je s pristankom veleposlaništva možnost overovitve in oddaje glasovnic v Slovenski hiši po birmi, dne 23. novembra od 12. do 13. ure.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Med političnimi zapleti in gospodarskimi težavami potekajo ti prvi tedni po parlamentarnih volitvah. Današnji položaj v Argentini je lep primer, kako globalizacija vpliva na notranje razmere posameznih držav. Ta vpliv pa presega politično polje in se kaže v celotnem razvoju gospodarstva: na finančnem območju, v trgovini in tudi v proizvodnji.

KLJUČ JE V BRAZILIJU

Pred zadnjimi volitvami so se mnogi spraševali, kaj se lahko zgodi na gospodarskem področju, če bi zmagale stranke Povezave. Tedaj so opazovalci trdili, da gospodarske kroge bolj skrbi, kaj se dogaja na newyorški borzi ali na azijskih tržiščih, kot pa v Buenos Airesu. In še je kdo menil, da finančnike bolj skrbi, kaj bo z volitvami v Braziliji kot pa, kako bodo izpadle doma.

Za tem je res prišla zmaga Povezave in se ni zgodilo nič hudega. A ko je zgrmela borza v Hong Kongu, se je stresel celoten gospodarski model. In ko je kriza prizadela Brazilijo, je potres odjeknil v Buenos Airesu. Zadnje tedne gospodarska ekipa ne najde miru, a bolj vestno preučuje brazilske razmere kot pa domače, tako globoko smo privezani na velikega sosedo. Brazilija je prestala udarec in sedaj napoveduje grob načrt državnega varčevanja, s čimer skuša zaustaviti odtok kapitalov in pozdraviti domače gospodarstvo.

Zakaj taka skrb glede usode Brazilije? Zadnje čase se je zlasti v sklopu skupnega južnoameriškega trga (Mercosur) izredno povečala medsebojna gospodarska izmenjava. Brazilija je danes glavni trg, kamor odteka največji del argentinske proizvodnje. Vsaka sprememba na brazilskem tržišču, vsak sunek v brazilskem gospodarstvu takoj odjekne v Argentini.

Glavna skrb vladne gospodarske ekipe in seveda argentinskih proizvajalcev je bila možna devalvacija brazilskega reala. Če bi Brazilija devalvirala, bi bil grobo prizadet ves argentinski izvoz. Zato so si v Buenos Airesu globoko oddahnili, ko je sosednji predsednik Cardoso napovedal strog gospodarski načrt, ki predvideva znižanje državnih stroškov v višini 18.000 milijonov dolarjev letno. S tem naj bi odpravili državni deficit in spravili v red domače račune.

To pa je seveda treba gledati z različnih zornih kotov. Za Argentino je ta ukrep pravzaprav manjše zlo, ker bi bila devalvacija katastrofalna; a ta načrt bo tudi negativno odjeknil. Brazilija bo z njim zašla v dobo recezije (kot smo jo že poznali v Argentini), kar bo povzročilo precej močno znižanje potrošnje in torej tudi upad uvoza iz Argentine, pri nas pa bo to rodilo vsaj delno zmanjšanje proizvodnje. Resni opazovalci pa se tudi sprašujejo, kako dosledno bodo pri sosedu izvajali ta varčevalni program, kako bo to odjeknilo v njihovem socialnem stanju, ki ni ravno blesteče, in kakšne politične posledice lahko rodi rastoče socialno nezadovoljstvo. Preveč zapletenih vprašanj, da bi lahko brezskrbno gledali na bodočnost.

KAJ BOMO ŠE PRODALI?

Te dni se je precej debatiralo še o nekem drugem vprašanju, ki je tudi povezano s prej omenjenim. Zaskrbljeno smo sledili odvijanju azijske finančne krize in njenemu odmevu po svetu. In znova se je izkazalo, da sicer res tak udarec prizadene celotno svetovno gospodarstvo, a da so posledice milejše v tistih državah, ki imajo trdno gospodarstvo, hujše pa tam, kjer te trdnosti nimajo. Argentina očividno spada med te zadnje. To je se pokazalo že ob mehiški krizi (efecto tequila) in to je

prišlo na dan tudi sedaj.

Argentina se je sicer izkazala precej odporno, ker je trpel le finančni sektor, v gospodarstvu pa se večinoma kriza ni poznala. A sedaj spričo brazilskih zapletov to prihaja bolj do izraza. Tako že napovedujejo zastoj v gradbenem razmahu. Takoj po krizi je prodaja departamentov padla kar za 20%. Zanimivo je, da ni prišlo do zvišanja obresti stanovanjskih kreditov, marveč so banke postavljale le bolj zahtevne pogoje glede gospodarske istovetnosti odjemalcev.

Iz mednarodnih finančnih krogov so takoj prišle zahteve, da naj država organizira neke vrste varnostni sklad, po katerem bi lahko segla v primeru sličnih kriz. To je sicer dvomljiva zahteva. Argentina ima trenutno tolikšno količino deviz, da se ji ni treba bati udarca s te strani. Kmalu pa se je videlo, da ima ta nasvet neko drugo plat. Za sestavo omenjenega sklada bi država privatizirala (prodala) Narodno banko, delno ali v celoti. Pričelo se je celo že govoriti o ceni: štiri milijarde dolarjev. Seveda se je pričela tudi široka debata o umestnosti ali neumestnosti te prodaje.

Vse to je tako nesmiselno, da je mogoče zadevo razumeti le v sklopu najčistejše menemistične folklorne: za privatizacijo Narodne banke je potreben poseben zakon kongresa, kjer po 10. decembru vlada ne bo imela več lastne večine. Poleg tega je v samem peronističnem poslanskem klubu toliko članov proti tej prodaji, da niti sanjati ni o potrditvi sličnega zakona. Bomo prisostvovali novemu predsedniškemu dekretu kljub nasprotovanju večine peronizma?

BREZ PROTIUTEŽI

Večkrat smo na tem mestu že govorili o ravnotežju med argentinskimi političnimi strujami. Tarnali smo zaradi polarizacije, ki je prišla do izraza tudi pri zadnjih volitvah, in ugotavljali, da v Argentini dejansko ni neke tretje politične sile.

To je imelo v zadnjih letih svojevrsten razvoj. Bitka je vedno tekla med radikali in peronisti. Vsak poizkus vdora neke tretje sile se je prej ali slej izjalovil. Najmočnejši je bil nastop Solidarne fronte, ki pa je izgubila svojo veljavo po vstopu v Povezavo skupno z radikali, kar je pripeljalo do nove polarizacije. Ostale so torej kot edina protiutež novemu bipartidizmu male provincijske stranke.

Na zadnjih volitvah so se še kar dobro odrezale. Zabeležimo tukaj mendoške demokrate (ki so po tridesetih letih ponovno zmagali) in pa busizem v Tucumanu. Nekoliko temnejše je obzorje na Ognjeni zemlji. Prav tako je upadel vpliv družine Guzmán v Jujuyu. Dokončno ukoreninjen na pa je provincijska stranka v Corrientesu. Pred leti je tedanji minister Manrique povezal te stranke v močno tretjo politično silo, a za njim ni bilo vodje, ki bi to mesto uspešno zasedel. Correntinski José Antonio Romero Feris je to poizkušal, a je sedaj utihnil po hudem porazu, ki ga je doživel v domači provinci, ko ga je premagal lastni brat.

Argentinski politični oder nam tako dolguje veseloigro sredinske povezave. Te dni je bilo zaznati nekaj premikov v tej smeri. Bivši general in tukumanski guverner Bussi je bil znova v središču dogajanja. A že se govori, da bi leta 1999 mogel podpreti peronističnega kandidata na predsedniških volitvah. Izkušnja pa kaže, da so tretje sile bile močne, dokler so bile neodvisne, brez kompromisov z „velikani“. Če pa je do tega prišlo, so zvođenele. Zadnji primeri: liberalna UCeDe s peronisti, Ricov MODIN z Duhaldejem. Bo to ponovna usoda tudi provincialcev?

Resolucija o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima

PREAMBULA

Državni zbor Republike Slovenije sprejema to resolucijo zavečajoč se moralne in pravne obveznosti, da uredi odnos do komunističnega totalitarnega režima in omogoči odpravo njegovih posledic, še posebej posledic sistematičnega kršenja človekovih pravic in temeljnih političnih svoboščin.

KOMUNISTIČNI TOTALITARNI REŽIM

1. (bistvo totalitarnega režima)

Komunistični režim je:

a.) sistematično in trajno kršil človekove pravice in temeljne svoboščine, pri čemer je še posebej v prvem obdobju svoje vladavine načrtno uničeval nekatere politične, verske in socialne skupnosti državljanov;

b.) sistematično odzema državljanom možnost svobodnega izražanja politične volje in jih silil k skrivanju lastnega pogleda na stanje v državi. Državljanje je s pregonom oziroma z grožnjo pregona njih samih ali njihovih družin silil k javnemu zagovarjanju tistega, kar je bilo zanje laž in zločin;

c.) kršil temelje pravne države, mednarodne pogodbe in zlorabljal lastne zakone ter z akti, objavljenimi v tajnem uradnem listu, vzpostavljajl vzporeden tajni pravni sistem, s čemer je postavil delovanje Komunistične partije oziroma Zveze komunistov ter njenih predstavnikov izven zakona.

2. (kršitve človekovih pravic)

Komunistični režim je za uresničevanje svojih ciljev iz prve točke te resolucije zlorabljal državne organe in institucije, še posebej tajno policijo, pravosodni sistem in državno upravo, tako da je:

- moral ali zapiral državljane, v zaporih pa uporabljal brutalne metode s telesnim nasiljem in psihičnim mučenjem, tako da so bili zaporniki izpostavljeni nečloveškemu trpljenju,

- ustanavljal posebna taborišča na osnovi neobjavljenih ali v tajnem uradnem listu objavljenih aktov,

- državljanom svojevoljno odvzemal premoženje in kršil njihove pravice do lastnine,

- državljanom onemogočal zaposlitev ali izobraževanje,

- omejeval svobodno potovanje v tujino, za režim nezaželenim državljanom pa tudi preprečeval vrnitev iz tujine,

- preprečeval kakršnekoli sankcije nad ljudmi, ki so svojevoljno ali po naročilu izvajali zločine nad državljani v imenu revolucije oziroma komunističnega režima,

- dodeljeval neupravičene privilegije tistim, ki so organizirali in izvajali posamične ali množične umore oziroma organizirali ali izvajali druge oblike nasilja nad državljani.

3. (odgovornost za zločine)

Državni zbor Republike Slovenije ugotavlja, da je Komunistična partija Slovenije (KPS), kasneje imenovana Zveza komunistov Slovenije (ZKS) in še posebej njeno vodstvo odgovorno za način vladanja v Republiki Sloveniji v letih od 1945 do 1990 - to je od konca druge svetovne vojne do konstituirane prve demokratično izvoljene Skupščine Republike Slovenije.

Vodilni funkcionarji oziroma člani najožjega vodstva Zveze komunistov Slovenije oziroma Komunistične partije Slovenije (v nadaljevanju: Komunistične partije)

so odgovorni zlasti:

- za sistematično in zavestno kršenje človekovih pravic in temeljnih svoboščin,

- za načrtno uničevanje vrednot evropske civilizacije,

- za pravosodne zločine, teror in zlorabo psihiatrije za onemogočanje normalnega življenja in delovanja ljudi drugačnega mnenja,

- za poboje in umore nasprotnikov komunističnega režima doma in v tujini,

- za zlorabljanje sredstev za vzgojo, izobraževanje, znanost in kulturo v politične in ideološke namene,

- za na zločinskem revolucionarnem pravu temelječo zaplembo premoženja desetstisočev državljanov in za številne osebne in družinske tragedije, ki so izvirale iz procesov nacionalizacije,

- za uvedbo neučinkovitega ekonomskega sistema brez upoštevanja tradicionalnih načel lastninskih pravic,

- za nepopisno trpljenje več kot sto tisoč Slovencev in Slovencev, ki so bili prisiljeni v tujini iskati zavetje pred komunističnim terorjem.

Vodstvo Komunistične partije je v celoti odgovorno za tiste medvojne in povojne poboje, v katerih je bilo v imenu komunistične revolucije na zverinski način pobitih več kot 10.000 Slovencev in Slovencev brez sojenja in možnosti zagovora.

Kot povojni poboji po tej resoluciji se štejejo množični in posamični izvensodni umori na ozemlju sedanje države Slovenije in ozemlju sosednjih držav ter umori izpuščenih zapornikov, njihovih sorodnikov in drugih Slovencev na ozemlju sedanje države Slovenije in v tujini, ki so jih storili posamezniki po nalogu državnih institucij ali Komunistične partije oziroma ljudje, ki so za storjene zločine prejeli plačilo v denarju ali uživali privilegije.

Zločini, navedeni v 2., 3., in 4. odstavku te točke, so zločini proti človeku in ne zastarajo.

4. (odgovornost vodilnih komunistov)

Odgovornosti vodstva Komunistične partije za storjene zločine v ničemer ne zmanjšuje dejstvo, da sta bili KPS in ZKS sestavni del Komunistične partije Jugoslavije oziroma Zveze komunistov Jugoslavije.

5. (odgovornost agitatorjev)

Za storjene zločine in druga dejstva, naštetá v prvih točkah te resolucije, so posredno soodgovorni vsi, ki so v komunističnem totalitarnem režimu propagirali oziroma ideološko opravičevali kršenje človekovih pravic in kratenje temeljnih političnih svoboščin.

6. (nelegitimnost komunističnega totalitarizma)

Totalitarni režim, vzpostavljen na komunistični ideologiji, ki je bil v Sloveniji na oblasti od konca druge svetovne vojne do konstituiranja prve demokratično izvoljene Skupščine Republike Slovenije je bil zaradi dejstev, naštetih v točkah 1. do 4. te resolucije, nelegitimen, vreden zaničevanja in v posameznih elementih svojega udejanjenja zločinski.

7. (upor proti totalitarizmu)

Vsak upor državljanov proti komunističnemu totalitarnemu režimu, posamezen ali organiziran, ki je bil:

- storjen na osnovi demokratičnega, etičnega ali verskega prepričanja,

- izražen s katerokoli demokratično obliko politične aktivnosti,

Predlog zakona o odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Komunistični totalitarizem je v Sloveniji povzročil veliko trpljenja. Že začetek revolucije v času druge svetovne vojne je zahteval mnogo nedolžnih žrtv. Med njimi je bilo tudi več pripadnikov Romov, predvsem ženske in otroci, ki so jih komunistični oddelki v akciji etničnega čiščenja pobili v letu 1942. Največji komunistični zločin na naših tleh pa je poboj več deset tisoč Slovencev in Slovencev neposredno po koncu druge svetovne vojne. Takrat so bile v imenu revolucije brez vsakega postopka poleg vrnjenih domobrancev in pripadnikov narodnostnih manjšin pobite tudi cele družine z otroki vred. Večina teh žrtv še danes leži v zasutih kraških jamah in rudniških jaških - največ v Kočevskem rogu, manjša grobišča ter posamezni grobovi pa so posejani po vsej Sloveniji. Za mnoge pobite žrtve še danes nihče ne ve natančno, kje so pokopane. V posebno sramoto Sloveniji je dejstvo, da so nekatera znana grobišča - na primer na celjskem območju - namerno prekrita s smetišči oziroma odlagališči industrijskih odpadkov. Zato dejstvo, da so nosilci komunističnega totalitarizma v Sloveniji sami svoj režim imenovali „socializem po meri človeka“ jasno odraža njihov brezmejni cinizem. Slovenija je edina država v Evropi, ki ni bila sposobna poskrbeti za dostojen pokop pomorjenih in dostojno ureditev grobišč.

Čas do prvih demokratičnih volitev leta 1990 je bil čas sistematičnega kršenja človekovih pravic. Za odstranjevanje drugače mislečih so bile zlorabljene državne institucije, še posebej sodišča. Kot vsak totalitarizem, naj si bo nacistični, komunistični ali pa fašistični, je tudi socializem (kot se je totalitarni režim na naših tleh sam poimenoval) težil k temu, da v uresničevanje svojih projektov in „preoblikovanje“ ljudi vplete prav vsakega posameznika. Režim je zato sistematično prisiljeval ljudi v javno zagovarjanje nečesa, kar je bilo zanje laž. Šolstvo je temeljilo na „samoupravljanju s temelji marksizma“, ne le v obliki posebnega predmeta - celotno družboslovje je bilo povsem prepojeno s totalitarno ideologijo. Svoje osebne prepričanje, še posebej željo po svobodi in svojo vero, so morali državljani prikrivati. Resnične svobode izražanja ni bilo. Svoje totalitarne bistvo je režim branil s pomočjo tajne politične policije in sodne represije. Tisti, ki so imeli dostop do podatkov tajne policije oziroma so uživali naklonjenost veljakov tajne policije, so bili v življenju privilegirani in dostopne so jim bile ugodnosti, ki vsem drugim državljanom niso bile dosegljive. Vrh Zveze komunistov je bil neločljivo prepleten z vrhom države in tajne policije. Na ta način

- zapisan ali javno izgovorjen na ozemlju Slovenije ali v tujini, tudi v sodelovanju s tujo demokratično državo ali demokratično organizacijo, je bil moralno upravičen, legitimen in zato pravičen ter vreden spoštovanja in spomina.

8. (zadoščenje žrtvam totalitarizma)

Vsakdo, ki je bil pod komunističnim totalitarnim režimom neupravičeno kaznovan, izgnan ali preganjan zaradi svojega prepričanja ali se je temu režimu uprl bodisi znotraj, bodisi zunaj njegovih institucij, je s to resolucijo deležen časti ter moralnega zadoščenja.

se je oblikovala komunistična nomenklatura, ki je predstavljala temelj totalitarnega režima.

Država Slovenija za razliko od Nemčije, Češke, Slovaške, Madžarske, Poljske, Bolgarije in Romunije z zakonom še ni prekinila kontinuitete s prejšnjim totalitarnim komunističnim režimom. Državni zbor tako nikoli ni sprejel niti zakona, ki bi obsodil prejšnji režim kot nelegitimen in v preteklosti na načelni ravni ločil dobro od slabega, niti ni sprejel zakona, s katerim bi posebej uredil ravnanje z arhivi totalitarnega režima. Pri sprejemanju zakonodaje so bile sicer predložene nekatere določbe, ki naj bi preprečevale, da bi tisti, ki so v prejšnjem režimu delovali kot nosilci totalitarizma, ovirali prehod Slovenije v demokracijo, toda večina teh določil ni bila sprejeta. Slovenija je zato v razvoju demokracije začela močno zaostajati za nekaterimi drugimi nekdanjimi komunističnimi državami in to kljub temu, da je imela po osamosvojitvi nekatere pomembne izhodiščne prednosti, predvsem bolj razvito gospodarstvo, pa tudi mednarodni ugled zaradi zmage v vojni za Slovenijo.

Zaradi zaostajanja v razvoju demokracije so Sloveniji ostala zaprta nekatera vrata, kar pomeni tudi zaostajanje v gospodarskem razvoju. Slovenija je tako glede možnosti vstopa v NATO povezana z Romunijo, za pridružitveni status k Evropski zvezi pa so ji bili naloženi pogoji, ki so daleč slabši kot za katerokoli drugo državo s tem statusom. Ker ni prekinila kontinuitete s prejšnjim totalitarnim režimom, postaja Slovenija v mednarodnih odnosih izrazito neenakopraven partner, kar zmanjšuje njene razvojne možnosti.

V NATO, ki združuje demokratične države v obrambi svobode in demokracije, so bile v prvem krogu sprejete samo tiste države, ki so sprejele lustracijski zakon in tako pravno in kadrovske prekinile kontinuiteto s komunističnim totalitarizmom. Češka in Madžarska sta to storili že pred nekaj leti. Poljska pa je ta pogoj izpolnila v zadnjem hipu, saj je lustracijski zakon sprejela šele konec pomladi 1997, osem let po prvih demokratičnih volitvah. V začetku oktobra 1997 pa je novoizvoljena in iz demokratičnih strank sestavljena romunska vlada poslala v parlamentarno proceduro predlog lustracijskega zakona, ki predvideva izredno natančne in dosledne ukrepe za odpravo posledic več desetletnega komunističnega totalitarizma, s čimer se bo ta država nedvomno še bolj kot že doslej približala trojki držav, ki so od vseh postkomunističnih držav najbolj dosledno stopile na pot demokracije in se otresle kontinuitete s prejšnjim komunističnim režimom.

Zato je skrajni čas, da tudi Slovenija prekinje kontinuiteto totalitarnega režima in si odpre nove poti razvoja in enakopravnega sodelovanja v družbi demokratičnih držav.

2. CILJI IN NAČELA ZAKONA

S sprejetjem predlaganega zakona bo Državni zbor pravno prekinil vezi med državo Slovenijo in komunističnim totalitarizmom. Hkrati bo zapolnjena pravna praznina v nekaterih interpretacijah zakonov prejšnjega totalitarnega režima v celoti in ki še ni urejeno.

Zakon bo omogočil lažji in hitrejši prehod v demokracijo ter s tem odprl Sloveniji pot enakopravnega sodelovanja v družbi demokratičnih držav ter s tem nove in boljše razvojne možnosti.

Resolucija in zakon o lustraciji

Pred leti smo v emigraciji sprožili naboranje podpisov, s katerimi smo zahtevali od slovenskega parlamenta, da obsodi komunistični režim za njegova nečloveška in totalitarna dejanja. Nad 20.000 podpisov, zbranih v Sloveniji in po svetu, je bilo izročenih v roke parlamentu, a trenutnega uspeha ni bilo. Sedaj pa je to dejanje obrodilo svoj sad:

Predsednika Slovenskih krščanskih demokratov (SKD) in Socialdemokratske stranke Slovenije (SDS), Lojze Peterle in Janez Janša, sta 5. novembra v parlamentarni postopki vložila predlog **resolucije o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima** in predlog **zakona o odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima**. V predlogu resolucije je med drugim zapisano, da je komunistični režim sistematično in trajno kršil človekove pravice in temeljne svoboščine in v prvem obdobju vladavine načrtno uničeval nekatere politične, verske in socialne skupnosti državljanov. Za uresničevanje svojih ciljev je zlorabljal državne organe, zlasti tajno policijo, pravosodni sistem in državno upravo.

Vodstvo Komunistične partije je v celoti odgovorno za tiste medvojne in poveljne poboje, v katerih je bilo v imenu partije brez sojenja pobitih več kot deset tisoč Slovencev. Vodilni funkcionarji so odgovorni za zaplembo premoženja desetisočev državljanov, uvedbo neučinkovitega ekonomskega sistema, za trpljenje tistih, ki so v tujini iskali zavetje pred komunističnim terorjem.

Resolucija tudi govori o dodeljevanju neupravičenih privilegijev, ustanavljanju posebnih taborišč ter vsakovrstnih oblikah nasilja nad državljani; zločini proti človeštvu pa ne zastarajo. Čas do prvih demokratskih volitev 1990 je bilo obdobje sistematičnega kršenja človekovih pravic. Slovenija v nasprotju z Nemčijo, Češko, Slovaško, Madžarsko, Poljsko, Bolgarijo in Romunijo z zakonom še ni pretrgala kontinuitete s prejšnjim totalitarnim komunističnim režimom. Predlagani zakon predvi-

deva odpravo posledic komunističnega režima. S sprejetjem predlaganega zakona bo državni zbor pravno prekinil vezi med državo Slovenijo in komunističnim totalitarizmom.

Lustracija po tem zakonu pomeni, da državni pooblaščenec lahko pozove funkcionarja, oz. kandidata, za katerega je ugotovil, da je privilegiranec ali uradni sodelavec, da v osmih dneh odstopi s funkcije, drugače bo o tem postopalo lustracijsko sodišče. Privilegirane osebe so tiste, ki so imele dostop do informacij tajne civilne ali vojaške policije (UDBA, KOS), poklicni sodelavci so bili z njimi v službenem razmerju, registrirani pa so z njimi sodelovali. Zakon ureja načela in postopke zbiranja ter urejanja arhivov totalitarnega režima. Sankcionirane so možne zlorabe ali prikrievanja dokumentov iz teh arhivov. Zakon še opredeljuje sestavo in pristojnost lustracijskega sodišča, ki bi štelo sedem sodnikov.

Predsednik SKD Lojze Peterle je obrazložil, da je lustracijski zakon sicer njihova predvolilna poteza, ki pa ni uperjen izključno na kandidature predsednika Milana Kučana. Omenjeni zakon, ki so ga pripravljali dolgo časa, je dozorel z moralno-političnega vidika in je primeren za takojšnjo obravnavo. Peterle je poudaril, da je prvo javno soočenje vseh predsedniških kandidatov pokazalo bistvene razlike med njimi ter predvsem to, kdo namerava spoštovati ustavo. Pri tem je omenil izjavo sedanjega predsednika Milana Kučana, ki je javno napovedal, da ne bo podpisal takega zakona, kar pomeni prekoračenje pooblastil. Peterle je še protestiral proti uporabljeni besedi čistka za lustracijo, ki je kot čisti partijski izraz po njegovih besedah neprimerna. Neprimerno je še takšno pojmovanje nekega demokratskega predloga, s katerim je veliko držav v Evropi popravilo tisto, kar je bilo v zvezi s preteklostjo potrebno popraviti. Zakon bi od približno 100.000 ljudi, ki so bili v partiji, zadeval samo okoli 100 ljudi, ki so bili na ključnih položajih.

Zahtevajo sklic izredne seje

Skupina 24 poslancev iz poslanskih skupin SDS in SKD je 6. novembra vložila zahtevo za sklic izredne seje državnega zbora, na kateri naj bi obravnavali predlog resolucije o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima in po hitrem postopku sprejeli še predlog zakona o odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima. Sklic seje zahtevajo za sredo, 19. novembra; če predsednik DZ Janez Podobnik seje ne bo sklical v zahtevanem roku, bodo podpisniki izredno sejo sklicali sami, kar jim omogoča poslovnik DZ. Podobnik pa predvideva, da bo ta zakon obravnavan na prvi naslednji redni seji DZ predvidoma 8. decembra.

V obrazložitvi so zapisali, da je Slovenija v razvoju demokracije začela močno zaostajati za nekaterimi drugimi nekdanjimi komunističnimi državami. Ker ni prekinila kontinuitete s prejšnjim totalitarnim režimom, postaja Slovenija v mednarodnih odnosih izrazito neenakopraven partner, kar zmanjšuje njene razvojne možnosti. V NATO, ki združuje demokratske države v obrambi svobode in demokracije, so bile v prvem krogu sprejete samo tiste države, ki so sprejele lustracijski zakon in so tako pravno in kadrovske prekinile kontinuiteto s komunističnim totalitarizmom. Češka in Madžarska sta to storili že pred nekaj leti, Poljska pa je ta pogoj

izpolnila v zadnjem hipu, saj je lustracijski zakon sprejela šele konec pomladi 1997. V začetku letošnjega oktobra pa je novoizvoljena romunska vlada poslala v parlamentarno proceduro predlog lustracijskega zakona, ki predvideva natančne in dosledne ukrepe za odpravo posledic več desetletnega komunističnega totalitarizma.

ODMEVI

Predsednik Slovenske ljudske stranke Marjan Podobnik je poudaril, da bo ljudska stranka predlagano resolucijo in zakon podprla.

ZLSD odločno naprotuje in ne vidi razlogov, da bi o tem vprašanju razpravljali na izredni seji državnega zbora.

Milan Kučan: „Izločanje polovice ljudi iz te države pove ljudem, da ta ni njihova. Toda brez vseh ne bi bilo ne te države in ne njenega mednarodnega priznanja. Slovenija je bila za časa referendumu politično enotna; kdor danes sproža spore okoli tega, ta dela slabo za državo in za narod.“

Generalni sekretar Drnovškove LDS Gregor Golobič je dejal, da gre za že preseženo politično dejanje in da so predlagatelji lustracijskega zakona sami edini ostanki boljševizma v Sloveniji.

Pogovor z nadškofom

Mariborski Večer 8. novembra objavlja pogovor z ljubljanskim nadškofom in slovenskim metropolitom Francetom Rode. Na vprašanje, kako ocenjuje dosedanjí potek vračanja premoženja Cerkev na Slovenskem, je Rode ocenil, da je zadeva z vračanjem škofijske lastnine, predvsem gozdov, še nejasna. LDS je s tem, da je v DZ v drugem branju uvrstila v predlog zakona o denacionalizaciji amandma, s katerim hoče onemogočiti vračanje gozdov v naravi, izrabila mirovanje, za katerega sta se dogovorila z dr. Drnovškom, za izvajanje pritiska na škofijo.

V zvezi s to potezo LDS je še poudaril, da je za njih odločilna odločba Ustavnega sodišča z dne 5. decembra 1996, s katero je v obrazložitvi ugotovljena tudi legitimnost in legalnost izročitve te imovine v last ljubljanske nadškofije. O načinu vračanja so slovenski vladi 31. julija letos poslali svoj predlog in še do danes nanj niso dobili odgovora, je še dejal Rode. Kot je povedal, se ne zavzemajo za konkordat, temveč za določeno število sporazumov med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem z mednarodno pravno veljavo.

V pogovoru se je dotaknil tudi šolske zakonodaje, s katero se „Cerkev ne strinja in se ne bo strinjala“. Pri snovanju pedagoškega koncepta in oblikovanja šolske zakonodaje katoliška cerkev dejansko ni imela in nima nobenega vpliva. Dejal je, da želijo doseči stanje, ki je običajno v drugih evropskih državah. Zavzemajo se za ohranitev verouka v okviru župnij, saj se jim ne zdi primerno, da bi javna šola prevzela to funkcijo, za katero ni usposobljena. Nesprejemljiv pa se jim zdi načrt, ki vsebuje predmeta Verstva in etika za osnovno šolo ter Verstva in kultura za srednjo šolo, temveč se zavzemajo za obvezna izbirna predmeta Krščanstvo in eti-

ka ter Krščanstvo in kultura v pristojnosti Cerkev, kar zadeva vsebino in učitelje.

V zvezi s 55. členom ustave, ki govori o svobodnem odločanju staršev o rojstvu otroka, je slovenski metropolit menil, da bi se moralo ustavno sodišče opredeliti do avtentične razlage tega člena. Ta člen je tudi v nasprotju s 17. členom, ki govori o nedotakljivosti človeškega življenja.

Dr. Rode v New Yorku

V New Yorku so 9. novembra slovesno odprli obnovljeno slovensko cerkev. Na slovesnosti so bili navzoči državna sekretarka Mihaela Logar, slovenski veleposlanik v ZDA Dimitrij Rupel in ameriški Slovenci, blagoslovil jo je ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode.

Tako cerkev kot Slovenski informativni center, ki deluje ob njej, sta pred leti zašla v težave, poslopje bi kot zapuščen objekt prešlo v tamkajšnjo občinsko last, če ne bi po prizadevanju frančiškanskega patra Krizologa slovenska država namenila 350.000 dol. za obnovo prostorov v cerkvi in dvorane v kleti.

Slovesnosti v obnovljeni cerkvi so se začele s koncertom viškega zbora Vasovalci in otvoritvijo razstave kiparja Franceta Goršeta, na kolumbijski univerzi pa je potekal simpozij o umetnosti in Goršetu, ki ga je pripravila ameriška konferenca Slovenskega svetovnega kongresa.

Ob blagoslovu obnovljene cerkve je nadškof tudi kronal podobe brezijanske Marije. Krona je izjemen izdelek iz ročno tolčene medenine, njen rob pa v vencu krasijo dragi kamni iz vse Slovenije.

Prvo soočenje predsedniških kandidatov

S prvim televizijskim soočenjem osmih kandidatov za predsednika na odru Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru 6. novembra se je začela prava predvolilna predsedniška kampanja. Ti so bili (na sliki od leve): Marjan Poljšak, Jože Bernik, Janez Podobnik, Bogomir Kovač, Marjan Cerar, Tone Peršak, Franc Miklavčič in Milan Kučan.

Glavna tema je bil predlog zakona o lustraciji, odgovarjali pa so še na druga vprašanja.

Na vprašanje, ali se strinjajo s predlogom zakona o odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima, ki sta ga pripravili stranki SKD in SDS, so razni kandidati dejali naslednje:

Jože Bernik je poudaril, da se z njim strinja, saj je Slovenija zelo daleč od tega kar zahteva civilna kultura in civilizacija. Janez Podobnik je poudaril, da je bil v prejšnjem mandatu eden od podpisnikov zakona o popravni krivic, v katerem so predlagali nekatere rešitve, podobne rešitvam v lustracijskem zakonu, saj je to ključno vprašanje odnosa države in politike do preteklosti. Potrebno je na pravi način in tudi z izjavo na moralni ravni doseči razločitev od prejšnjega sistema. Marjan Cerar pa je prejšnji sistem pred osamosvojitvijo Slovenije označil za diktatorski in totalitaran.

Po drugi strani pa je

Bogomir Kovač predlagani zakon označil za politično napako, saj bi bilo nespametno to po šestih letih upoštevati v Sloveniji. Franc Miklavčič je sedanje obračunavanje z diskriminatornimi metodami glede preteklosti označil za oviro do narodne sprave, ki je prvi steber njegovega programa. Po besedah Milana Kučana, predlagatelja zakona bijeta zelo zapoznalo bitko za slovenstvo, ki so jo Slovenci že izbojevali. Diskontinuiteta je bila po njegovih besedah že narejena z novo ustavo, s plebiscitom o slovenski državi in enotnim odporom proti agresiji in s podporo državi pri prizadevanjih za mednarodno priznanje (seveda pa ni omenil sebe kot najbolj vidnega pojava komunistične usedline). Marjan Poljšak se je zavzel za lustracijo za tiste, ki so se včasih delali oziroma so bili komunisti, danes pa niso več. Tone Peršak se do zakona ni opredelil, ker ga ne pozna. Izrazil pa je obžalovanje, da je bil uporabljen kot sredstvo v predvolilnem boju.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA - Club podhod je ime mali kavarni v podhodu med Maximarketom in Kongresnim trgom. V njem gostje lahko v posebni sobi na dveh računalniških deskajo (po argentinsko: „navegar“) po internetu. V mrežo pa se vključujejo s telefonsko kartico. Zaenkrat je to edini cyber cafe v Sloveniji.

LJUBLJANA - Poslopje NUK v Ljubljani, ena najizrazitejših in prepoznavnih arhitektonskih dosežkov mojstra Jožeta Plečnika, se po 60-ih ponša s prenovljeno fasado. Obnovo je delno sponzoriral glavni izvajalec gradbenih del Gradbeno podjetje Grosuplje, vrata pa je obnovilo isto podjetje, Kovinopasarstvo Žmuc Peternel, ki jih je pred desetletji izdelalo.

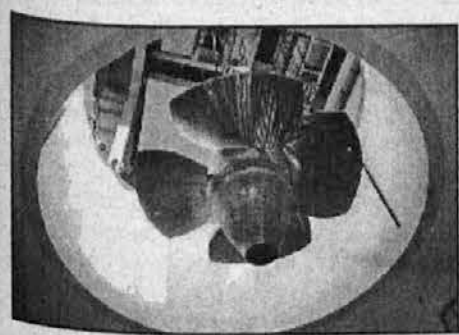
LJUBLJANA - Seizmografi Observatorija na Golovcu so 5. oktobra ob 7. uri 54 minut zaznali zmeren potresni sunek iz oddaljenosti 33 km severno od Ljubljane. Iz Uprave RS za geofiziko uprave sporočajo, da je bil epicenter potresa, katerega lokalna magnituda je 2,8 na območju Kamniških Alp. Po prvih podatkih so potres čutili prebivalci Kamnika, Preddvora in okoliških krajev ter posamezniki v Ljubljani.

SLOVENSKE KONJICE - Za promet so odpri avtocestni priključek Slovenske Konjice na avtocesti od Hoč do Arje vasi. Tu je začela obratovati tudi nova cestninska postaja.

LJUBLJANA - Predstavnice ženskih skupin v političnih strankah, vladni urad za žensko politiko, predstavnice sindikatov in nevladnih organizacij so v „javnem pozivu moški politiki“ zapisale, naj ta zagotovi, da bodo v prihodnje interese v državnem svetu zastopale tudi ženske. O tem, kdo bo postal državni svetnik ali svetnica, namreč ne odločajo ljudje na neposrednih volitvah, pač pa vodstva političnih strank, zastopanih v občinskih svetilih, in vodstva interesnih skupin delodajalcev, delojemalcev, negospodarskih dejavnosti ter kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev. V okoljih odločanja o novih svetnikih sta vsepovsod več kot dve tretjini moških, med drugim piše v pozivu.

LJUBLJANA - Z namenom stalne popestritve življenja na ulicah, trgih, rečnih nabrežjih in mostovih v Stari Ljubljani sta mestna občina Ljubljana in Društvo slovenskih pisateljev (DSP) pripravila novo redno tedensko prireditev - Sobotni knjižni sejum na Cankarjevem nabrežju. Na sejmu, ki naj bi duh s pariškega Montmartra in bregov Sene prenesel tudi v slovensko prestolnico, se bodo ob sobotah predstavljale založbe, knjižni antikvariat in „bukinisti“ (po SSKJ trgovci s starimi knjigami), kasneje pa morda še filatelisti in slikarji. Glavni namen sejma naj bi bil opozoriti na slovensko leposlovje, Slovencem pa omogočiti, da bi pokazali bolj kakovosten odnos do knjige.

VUZENICA - V hidroelektrarni Vuzenica so namestili novo turbino, ki so jo za dravsko elektrarno izdelali v ljubljanskem Litostroju. Tako so v vseh treh dravskih elektrarnah, ki jih obnavljajo, (Dravograd, Vuzenica, Mariborski otok); že zamenjali po eno turbino, prenova pa naj bi bila končana do konca tega tisočletja.

HALOZE - Letošnjo jesen je klopotec v Halozah veliko, saj je klopotec kot znanilec zorenja in preganjalec škorcev spet dobil svojo vrednost. Izdelave tega starega simbola se lahko lotijo le večji lesarski mojstri, ob postavljanju pa vaški mošje pripravijo še turistične prireditve.

LJUBLJANA - V Sloveniji vsako leto zbolijo za gripo več kot 60.000 ljudi, zato Inštitut za varovanje zdravja RS priporoča vsakoletno preventivno cepljenje proti gripi. Letos se cepljenje že začne, do sredine oktobra pa se bo mogoče cepiti prav po vsej Sloveniji, in sicer v zdravstvenih domovih, pri zasebnih zdravnikih, na območnih zavodih za zdravstveno varstvo ter na Inštitutu za varovanje zdravja RS.

SEČOVLJE - Solinarji še niso prenehali z žetvijo letošnjega pridelka v sečoveljskih in strunjskih solinah. Doslej so kljub neugodnim vremenskam razmeram pridelali približno 5400 ton soli. Lanski pridelek soli so presegli za 1500 ton. Prizadevajo si, da bi se tako še bolj približali dolgoletnemu povprečju, ki znaša 10.000 ton doma pridelane soli. Zastavljen cilj bodo lahko dosegli, če bo dovolj vetra in če ne bo večjega dežja.

SLOVENIJA IN ŠPORT

LJUBLJANA - Najuspešnejši slovenski športnik in najstarejši živeči dobitnik zlatega olimpijskega odličja Leon Štukelj, ki je te dni (12. novembra) praznoval 99. letnico rojstva, je na slovesni skupščini Gimnastične zveze Slovenije v Ljubljani odklonil listino za častno predsednikovanje tej športni organizaciji, ker meni, da ga na sokolsko gibanje vežejo tako močne čustvene vezi, da v sedanji gimnastični zvezi te častne funkcije ne more sprejeti. „Čustveno sem vezan na sokolsko gibanje, ki je bilo ustanovljeno kot odpor proti germanizaciji slovenskega naroda. Sedanja gimnastika nima tega nacionalnega naboja in globlje vsebine, ampak zgolj tekmovalni pomen,“ je svojo odločitev pojasnil Štukelj.

VIÑA DEL MAR - Matjaž Pelc in Gregor Sever sta se vsak v svoji disciplini na prestižnem balinarskem turnirju svetovne serije v Čilu borila za 3. mesto, vendar jima ni uspelo osvojiti medalji. Matjaž Pelc je v boju za 3. mesto igre v krog izgubil s Francozom Poyetom z 21:27, Gregor Sever pa je za istim igralcem le za točko zaostal v hitrostnem zbijanju (33:34). Skupni zmagovalci so Francoz Frederic Poyet (27 točk) pred Hrvatom Novakom (25) in Italijanom Borco (20).

BRATISLAVA, Slovaška; CARIGRAD, Turčija - Vaterpolisti Triglava so v srečanju za tretje mesto turnirja v Bratislavi premagali madžarski Eger. Prvo mesto je osvojil Bečej (ZRJ), ki je v odločilnem srečanju s 14:2 premagal domačo Slavijo. - Vaterpolisti Kopra pa so na kvalifikacijskem turnirju evropskega pokala pokalnih zmagovalcev v Carigradu tudi zasedli tretje mesto in se uvrstili v nadaljnje tekmovanje. Prvo mesto na turnirju je osvojil domači Carigrad, drugi je bil nemški Wuerzburg, tretji pa Koper. Omenjena tri moštva so se uvrstila v predkrog pokala pokalnih zmagovalcev, ki bo 14. in 15. novembra.

NEKDAJ SMO PISALI...

Brezdomci so našli nov dom v Argentini

JANEZ HLADNIK - „Koledar Svobodne Slovenije 1949“

Že l. 1944 mi je pisal č.g. F. Gabrovšek, da moramo računati na nekaj tisočev Slovencev, ki bodo v slučaju Titove zmage begunci, če se bodo mogli rešiti. Nisem si upal misliti na to, da bi jim iskal mesta v Argentini, gospodarski pogoji niso bili ugodni. Pač pa sem po preudarjanju in posvetu s č.g. Mirkom Rijavcem, salezijancem v Ekvadorju iskal način, kako preskrbeti morebitnim beguncem dom v Ekvadorju.

Iz tiste bežne misli je nastala bridka resnica. G. Gabrovšek mi je sporočil, da je za vsako ceno treba iskati beguncem novo domovino. Toda kje?

Iskal sem stikov v Peruju, bil sem v Chilu, poizvedoval v Paragvaju. Povsod je izvenelo, da ta imigracija ni zaželena. Edino Bolivija je kazala voljo, in pozneje tudi Ekvador, toda ko smo prišli na konkretne probleme, se je vse razblinilo v nič.

POMAGAJTE NAM V ARGENTINO!

Tako se je glasila formalna prošnja dr. Kreka v marcu l. 1946. Tedaj so se začela moja pota na Dirección de Migraciones in Ministerio de Agricultura. Ljubeznivo me je sprejel generalni ravnatelj in prav po otroško smo snovali načrte za ustanavljanje kolonij z begunci. Toda vse je ostalo pri načrtih. Pač sem dobil nekaterim posameznikom pravico prihoda v Argentino, toda treba je bilo najti način, kako prepe-

ljati vso begunsko družino v Argentino.

Tako so minevali meseci. Naročili so mi, naj sestavim odbor, naj naredimo to, naj storimo ono... Našel sem šest zaupnih mož, ki so dali imena in tako smo postavili nekaj formalne podlage za vse delo, toda bil je že zopet mesec oktober, ne da bi v resnici prišel en sam begunec in ne da bi bil načelno rešen en sam problem.

Tedaj sem se zatekel do ministra de Salud Pública dr. Ramóna Carillo-a, ki me je že ob drugi priliki prijazno sprejel. Tudi to pot je prišluhnil moji prošnji.

AVDIJENCA PRI PREDSEDNIKU REPUBLIKE

Gospod minister mi je obljubil, da mi bo preskrbel avdijenco pri predsedniku republike gen. Peronu. In res! - 20. novembra 1946 me je sprejel predsednik republike gen. Juan Domingo Perón.

Ni bil najin razgovor dolg. Saj je bil o vsem že obveščen. V kratkih besedah sem mu povedal še sam, za kaj gre, mu izročil pripravljeno spomenico, nato pa je on spregovoril: „Jaz hočem, da ti ljudje pridejo v Argentino. Povejte jim pa, naj svoje stare prepire puste v Evropi“.

Nato me je predstavil edekanu in mi naročil, naj nadaljnje stvari uredim kar z njim.

Zbral in uredil Lojze Rezelj

Zgodilo se je v Sloveniji

VLADA ODGOVORILA NADŠKOFIJI

MIKLAVČIČ O SPRAVI

Vlada je 10. novembra poslala ljubljanski nadškofiji odgovor na njen predlog sporazumne poravnave glede vračanja gozdov s svojim protipredlogom: ta temelji na načelu, da naj bi velika večina gozdov ostala v javni lasti, kar naj bi dosegli na dva načina. Za zgornjesavinske gozdove vlada predlaga vrnitev prek odškodnine, določene v pogajanjih na podlagi zakona o denacionalizaciji. Glede gorenjskih gozdov pa vlada meni, da Cerkev glede na pravna in zgodovinska dejstva do njih ni upravičena. V zameno ponuja financiranje njenih dejavnosti s pomočjo posebnega cerkvenega sklada. Ti gozdovi naj bi ostali v državni lasti, o finančnih vidikih pa naj bi se vlada in Cerkev domenili v pogajanjih.

SOOČENJE KANDIDATOV NA TVS

Na TVSlovenija je bilo 10. novembra soočenje predsedniških kandidatov v trojicah. Na vprašanja so odgovarjali skupni predsedniški kandidat SDS in SKD Jožef Bernik, neodvisni kandidat Marjan Cerar in kandidat Krščansko-socialne unije Franc Miklavčič. V zvezi z zakonom o lustraciji je Jožef Bernik ocenil, da pri tem ne gre za obračunavanje, pač pa za zakon, ki bo omogočil čiste račune, Marjan Cerar je lustracijo izenačil z očiščenjem (katarzo), Franc Miklavčič pa je odločno nasprotoval „tej diskriminaciji“ državljanov in ocenil, da je lustracija ne-krščansko dejanje.

RATIFIKACIJA SPORAZUMA

Državni podsekretar na ministrstvu za zunanje zadeve Borut Mahnič in veleposlanik Republike Argentine Andrés Pesci Bourel sta 4. novembra izmenjala listini o ratifikaciji sporazuma med vladama obeh držav o sodelovanju na področju kulture in izobraževanja. Sporazum je začel veljati z istim dnem.

Predsedniški kandidat Franc Miklavčič se je v Ljubljani 4. novembra predstavil z volilnim programom Krščansko socialne unije (KSU), katere predsednik je.

Osrednjo noto mu daje koncept narodne sprave, za katero pravi, da je bila simbolno začeta 8. julija 1990 s pravno slovesnostjo na Rogu, ni pa dokončana. Slovenski narod ni spravljen predvsem na ravni politike, meni Miklavčič in zadrške za narodni konsenz vidi predvsem na strani domobrancev, ki ne priznavajo vojaške in politične kolaboracije z okupatorjem med drugo svetovno vojno. Zavzema se za priznanje in spoštovanje narodnoosvobodilnega boja ter za vzpostavitev diplomatskih odnosov z Zvezno republiko Jugoslavijo.

IZGUBIL ŽIVLJENJE NA HIMALAJI

Med sestopom s 7855 m visokega Nuptseja v Nepal se je ubil eden izmed najbolj znanih slovenskih alpinistov Janez Jeglič, ki je pred leti tudi veliko plezal v Patagoniji. Nesreča se je zgodila 2. novembra v petek, novico pa je pozneje potrdilo nepalsko ministrstvo za turizem, je poročal Radio Slovenija.

NOVI PREDSEDNIK SKD LJUBLJANA

Ljubljanski občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov (SKD) je na svoji redni seji 3. novembra za predsednika izvolil Mihaela Jarca, svetnika in podpredsednika Mestnega sveta Ljubljana.

NOVA DRŽAVNA SEKRETARJA

Slovenska vlada je imenovala dva nova državna sekretarja v ministrstvu za zunanje zadeve, in sicer nekdanja veleposlanika, ki se jima je iztekel mandat, ki sta Ernest Petrič iz ZDA in Franco Juri iz Španije.

ANGELCA KLANŠEK

ZGLED ZVESTOBE**Govor na 41. obletnici Našega doma, 12. oktobra 1997**

Naš dom v San Justu praznuje. Vsak praznik pa je dan veselja. Veselite se vsi tisti, ki ste ta Dom soustvarjali, veselite se mladi, ki po zgledu prvih delavcev že z odgovornostjo prevzimate skrb za ta skupni dom, veselite se najmlajši, saj jih v tem domu poleg resnega šolskega dela čaka zdrava, brezskrbna otroška zabava.

A, na žalost, človeško veselje, sreča, je malokdaj neskaljena. Naše oko se ozira proti odru. Da, tam vidimo tako drago podobo moža, ki je napolnjeval ta Naš dom s kulturnim bogastvom. To je bil naš dragi gospod Frido. Vsi smo ga poznali, vsi smo ga imeli radi in ga tudi občudovali. Že tam v tirolskem taborišču, kjer smo prva leta po vojni v stradanju in negotovosti preživljali begunska leta, je kot majhen deček z lepimi, dolgimi kodri zbudil pozornost gledaliških ustvarjalcev. Nastopil je kot ljubek božični Jezušček. Sam je pripovedoval, kako ga je stric odpeljal iz taborišča na travnik, kjer je za stricem ponavljal stavke iz svoje vloge in se jih na pamet učil. Brati seveda sam še ni znal. Pot ga je, kot nas vse, vodila v tuji svet. Tu je doštudiral učiteljske. A v njem je utripala umetniška žila. Njegovo ustvarjalno življenje se je sicer začelo razvijati na argentinskih odrih, a svojemu slovenstvu se ni izneveril. Začel je sodelovati z vsemi našimi gledališkimi ustvarjalci. Bil je odličen igralec, iznajdljiv pri izvedbah scenskih zamisli in mojster v režiji predstav. Vse njegovo umetniško delo je bilo usmerjeno predvsem v to, da se med nami ohranja čista, lepa slovenska beseda. Če si našega umetnika ogledamo še iz druge, bolj osebne strani, moramo reči, da je bila njegova požrtvovalnost, vestnost pa odločnost poseb-

na odlika. Samo Bog je mogel prešteti njegove žrtve, ko se je utrujen od dela v poznih urah vozil na vaje, kjer pa ga je včasih odsotnost kakega igralca kar malo prizadela. A je vztrajal, navduševal, dramska ali recitacijska dela razlagal in tako posredoval svoje umetniške zamisli bolj ali manj dovtzetnim igralcem.

Gospod Frido je bil odprtega srca. Vso slovensko skupnost je ljubil; zato je bil pripravljen sodelovati pri vseh domovih, vsem režiserjem je nudil svojo pomoč.

Pa vendar, Naš dom si ga lahko prisvajamo za svojega. Našo sanjuško mladino je vzgajal v gledališki umetnosti, naši šolski in odrasli mladini pa posredoval kulturno izobrazbo. Koliko iger je bilo v Našem domu, koliko domobranskih spominskih proslav, koliko božičnih in velikonočnih prireditev, koliko Balantičevih recitacijskih večerov. Kot odličen pedagog je znal tudi naši šolski mladini posredovati misli in vzbuđiti čustva v Balantičevih pesmih.

Sedaj gospoda Frida telesno ni več med nami. Je pa ostal med nami njegov zgled: ZGLED ZVESTOBE IDEALOM, zaradi katerih smo zapustili domovino.

ZGLED ŽRTVOVANJA, ki ga moramo v novi domovini sprejeti, če hočemo izpolniti naše poslanstvo v izseljenstvu.

ZGLED LJUBEZNI, iz katere smo že toliko let črpali za naše delo, za ustvarjanje notranje in zunanje podobe Našega doma, našega sanjuškega središča.

Zvestoba idealom. Med največjimi dobrinami, ki smo jih od Boga prejeli, je svoboda. Zaradi ideologije, ki ta božji dar tepta, smo šli v svet, - prirejeno po Prešernu - manjše je trpljenje v tujini kot sužnost v domovini. Tudi danes od te

dobrine ne smemo odstopiti. Očetje Našega doma so ta košček Slovenije v tujini zato oskrbeli, da bi se njihovi potomci v teh prostorih vzgajali v svoboden, pošten, delaven, moralno in versko zdrav rod. Mlade družine, fantje in dekleta, ki danes že zasedate mesta svojih staršev, skrbite, da se bodo te vrednote gojile pri vsem ustvarjalnem delu Našega doma. Na vas je, da izpolnite vrzeli, ki ostajajo za odhajajočimi in da njihovo poslanstvo sprejemate kot dediščino, kot vrednoto, ki jo morate ohranjati in posredovati novim rodovom. Na vas je, da utrjujete v sebi in mlajšem rodu samozavest, vcepljate spoštovanje in ljubezen do rodu iz katerega izhajate. Ta naloga ni lahka. Zato pa moramo v Domu ustvarjati ozračje dobrote, razumevanja, vzpodbude, odkritega prijateljskega razgovora pa tudi moralnega in verskega življenja. Med nas naj se ne vtihotapi nenačelnost, barantanje z ideološkimi vrednotami in kulturno dediščino. Naš dom naj ostane dom slovenskega petja, slovenske besede, slovenske poštene družabnosti pa tudi molitve, s katero si bomo priklicali na naše delo božji blagoslov.

Zgled življenja - to je druga misel, ki nas prevzema ob spominu na našega pokojnega Frida, pa tudi na tiste, ki so bili pionirji sanjuškega slovenskega ognjišča - nekateri že tudi pokojni, a mnogi še hvala Bogu med nami. Cilji, katere smo si zastavili so težki, a so vrednote, zaradi katerih se ne smemo izogibati žrtvam. Naj nagovorim zapet mlade v naši skupnosti. Ste kdaj pomislili, kaj so doprinesli vaši starši, ko so za vas in za vaše otroke in v upanju, da se tudi še za naslednje rodove zgradili to lepo, veliko oazo slovenstva? Niso imeli današnjega modernega razkošja, ki ga imate povsod zdaj vsi. Bili so ročni delavci ali navadni uradniki ali kaj podobnega, a s pridnostjo, z žrtvami so postavili svojim družinam streho nad glavo, so vas, svoje otroke pošiljali v versko zdrave šole in pri

tem vam še oskrbeli skupni dom, ki naj bi vas družil, vzgajal pa vam tudi nudil veselje in zabavo. Ta slovenska trdnjava stoji, a potrebuje mladih moči, ki naj jo vzdržujejo in zlasti, da jo napolnjuje z žlahtno vsebino slovenske besede, slovenske kulture, slovenskega duhovnega ustvarjanja. Kako je za vse to skrbel gospod Frido! Bil nam je vsem v zgled, vam mladim še posebej! Upam, da je vam mladim bil v tem oziru velik učitelj in vzornik. In prav današnja kulturna prireditev nam bo - upam - dokazala, da je ustvarjalna struna zabrnala med našo mladino, da se niste ustrašili žrtve, temveč ste pogumno poprijeli za delo. Hvala, mladina, za korajžje, za žrtve, za ljubezen, ki jo s tem izkazuje našemu izseljenškemu poslanstvu.

Zgled ljubezni. Da, ljubezen je gonilna sila vsega našega skupnega dela. Iz ljubezni do izgubljene domovine je zrastle ta Dom; iz ljubezni do slovenske besede se je toliko mladih odločilo za tujenje naših najmlajših v sobotni šoli, iz ljubezni do slovenskih verskih in moralnih vrednot se vrstijo v Domu srečanja, vaje petja, posveti. Vse to izvira iz osebnega dela in vse to je dar ljubezni, s katero se bogati naša skupnost. Ljubezen premaga vse ovire. In teh ni malo: zaposlenost, naveličanost, nepriznanje, nasprotovanje, nerazumevanje in še in še. A vsemu temu smo kljubovali že toliko desetletij. Zato tudi sedaj naj naša ljubezen ne klone. Zlasti vi, mladi, strnite svoje vrste ob tej naši lepi slovenski domačiji. Odprite pa tudi svoje sile ob bok starejših, izkušenih. Tudi ti so vam še potrebni, da vas usmerjajo, da vaša prizadevanja z življensko modrostjo uravnavajo in vas pri delu podpirajo.

Vsem nam pa naj bakla zvestobe in ljubezni do naše daljne domovine, do rodu iz katerega izhajate, naj gori v naših srcih in naj nas utrjuje in zadržuje v delu za pošten, moralno zdrav in Bogu vdan bodoči rod.

VESELKA ŠORLI PUC - Celovski Zvon

(5) - KONEC

Ob srebrni reki sem sedela

Slovenci se veliko družijo med seboj, tudi medsebojnih porok je še veliko, a skupnost je v mnogočem močno odprta argentinski družbi in tudi marsikaj prevzema od nje. Veliko pa ji je dala in ji še vedno daje.

Soprog, ki je imel kot diplomat z našimi izseljenci neprimerno več stikov kot pa sem jih imela sama, in je tako za argentinsko kot za slovensko občinstvo pripravil več zanimivih predavanj o Slovencih in slovenstvu, je ščasoma izoblikoval tezo, da v primeru Slovencev v Argentini moremo govoriti o posebni vrsti endemitizma. Iz biologije vemo, da je endemit, na kratko povedano, organizem, ki je obstal v neki ekološki niši, medtem ko so se razmere okoli njega spremenile. Slovenci so v Argentini zlasti ohranili vrednote, ki so bile v veljavi v njihovi predvojni domovini - rodoljubje, spoštljiv odnos do bližnjega, navezanost na krščansko izročilo, skrb za skupno dobro, za skupno delo, pa tudi skupno veselje, za družino (poznam družine s po devet in več otroki) in podobno. Te vrednote so lahko dragocen navdih tudi za nas. Če bi jim le bili pripravljeni prisluhniti...

Zanimiv je mit o razdvojenosti. Večkrat naletiš na prepričanje, da Slovenci v Argentini nenehno muči razpetost med staro in novo domovino in da se nikjer ne počutijo povsem doma. Najtežje je resda vedno pri prvi generaciji izseljencev. Zlasti lepota slovenske pokrajine ima takšno moč, da se človeku za vedno vtisne v dušo. Ta matrica mu preprečuje, da bi bil

odprt in povsem pravičen do novega okolja, zlasti še, če je to povsem drugačen od prejšnjega. „Vsak dan se v mislih spreham po Ljubljani“, mi je zaupala neka žena... Če pri prvi generaciji še vedno lahko govorimo o nenehnem trpljenju zaradi ločitve in težavni napetosti med argentinsko resničnostjo in slovensko pravljico, pa za naslednje generacije tega ne bi smeli več reči, čeprav mnogi priznajo, da so še v dobronameri pod vtisom doživljanja svojih staršev. Rodili in zrasli so v novem svetu, sprejemali njegovo kulturo, hkrati pa nenehno črpali drugačnost iz slovenskega izročila. Izražajo se in razmišljajo v dveh jezikih. So dobri, takorekoč vzorni Argentinci, hkrati pa lojalni slovenski rojaki, rodoljubi, da malo takih. Je to še razdvojenost, kar pomeni obremenitev, ali pa gre za podvojenost, kar je več in torej dobro?

Slovenci v Argentini gotovo niso brez napak, kar tudi sami priznajo in v šali citirajo španski pregovor: „Pueblo chico - infierno grande“, kar pomeni „Majhna vas - velik pekel“. Že res, a ob tem jim je uspelo zelo posrečeno združiti nekatere slovenske lastnosti, kot so smisel za organizacijo, red in odgovornost, z nekaterimi latinskimi potezami. Zlasti se naša severnjaška zapetost uspešno križa z latinsko mehko, odprtostjo, ljubeznivostjo in nenasilnostjo.

Vsaj še en mit bi kazalo na koncu ovreči, to pa je prepričanje, ki pri nekaterih meji že na preganjavico, da bi se namreč Slovenci - podobno kot nekoč

Izrael v Kanaansko deželo - iz Argentine v velikih trumah želeli vrniti domov. (Lahko pri drugi in naslednjih generacijah sploh še govorimo o vrnitvi domov?) O možnosti vračanja v Slovenijo smo se z argentinskimi rojaki veliko pogovarjali. Naše spoznanje je, da marsikoga od misli, da bi se preselil v Slovenijo, odvrnejo že pregrade, ki so povsem materialne narave. Slovenija (za razliko od Hrvaške) ne kaže posebne volje, da bi se rojaki iz tujine vračali domov, prav tako pa tudi nima nobene posebne strategije vračanja. Tako ostaja nerešeno vprašanje zaposlitve, stanovanja, pa tudi priznavanja šolskih spričeval, delovne dobe itd. Hrepenenje po Sloveniji - to, da Zvestoba tako silna, da poznam kar nekaj ljudi, ki niso nikoli zaprosili za argentinsko drežavljanstvo (med njimi je tudi znameniti dr. Milan Komar). A da bi se vrnili in to za vedno, se marsikomu zdi nemogoče tudi še iz drugačnih razlogov. Zlasti starejši se zavedajo, da tiste njihove Slovenije, ki jo nosijo v srcu, že zdavnaj ni več (če je sploh kdaj obstajala) in se (poleg ostalega) bojijo razočaranja. Mlajši imajo spet svoje zadržke. Čeprav življenje v Argentini ni lahko, jim je argentinsko okolje le bliže od slovenskega, zlasti pa jih v Sloveniji motijo drugačni odnosi med ljudmi, kot pa so jih vajeni bodisi v sproščnem in tolerantnem argentinskem okolju, bodisi v domačnosti slovenske argentinske skupnosti. V Argentini so si ustvarili eksistenco, imajo veliko sorodnikov in prijateljev. V Slovenijo radi prihajajo na obisk, a redki, zelo redki resneje razmišljajo, da bi v njej tudi ostali. Blizu jim je in hkrati več daleč. Tudi svetlobe je v Argentini že kot v Srednji Evropi, kjer sivim dnevom kar ni videti konca. Svetloba pa, kljub težkim gospodarskim razmeram, v katerih živijo, ohranja v ljudeh optimizem in voljo do življenja.

Redki slovenski izseljenci so se in se še bodo vrnili v Slovenijo. Vsi drugi se bodo k njej venomer le vračali... V mislih, sanjah in molitvah. V Argentini se veliko moli za domovino. Tako pri maši kot tudi doma, v družinskem krogu. Največ pa v tihoti srca...

Medtem ko na severni polobli odštevamo dneve do konca zime, v Argentini komaj diha od vlažne vročine. Drevesa, imenovana jacarandá, tako značilna za buenosaireske avenije in trge, so otresla modrovijoličaste cvete in poezijo je morala služinčad že zdavnaj pomesti s cest. Zdaj se po vrtovih odevajo v škrlat ceibova drevesa in vodenke, tipično evropsko cvetje, vene pod eksotičnimi grmi. Mimo je božič, ko je med polnočnico znoj ljudem curkoma tekla po telesu. Tudi v Slovenski hiši, kjer se k obredom zbere največ rojakov. Mi pa smo našim prijateljem pošiljali božične voščilnice, na katerih je bila naslikana idilična slovenska zimska pokrajina. Tudi sicer veliko mislimo nanje in meni roko velikokrat zanese v žepe. Tam se oklenem tistega drobcenega srca iz rumene kovine, ki so mi ga ob slovesu podarile slovenske žene in na katerega so pripetile ključke naše hiše. Spominja me na argentinsko slovensko zgodbo. Na ljudi, naše ljudi, katerih izkušnja nas uči, da je mogoče dajati tudi tedaj, ko misliš, da ti je bilo vse vzeto. Da je mogoče moliti za one, ki ti delajo hudo. Da je trpljenje mogoče podariti, predvsem pa da človek nikoli ne sme prenehati upati. Prav upanje je po besedah argentinskega pisatelja Ernesta Sábata najboljši dokaz skritega smisla bivanja.

Ločenost, tujost in bolečina naših ljudi, presežena skozi upanje, bi mogla tudi nam odpreti oči za skrivnost veličine življenja samega.

Konec

Pristava

Smrt: 11. novembra je v Slovenski vasi umrl Ignacij Glinšek, večkratni predsednik društva. Naj počiva v miru!

V nedeljo, 16. novembra v Hladnikovem domu v Slovenski vasi

42. SLOVENSKI DAN

- 11.30 dviganje zastav
12.00 sveta maša, ki jo bo daroval nadškof dr. Franc Rode
med mašo bo pel Domžalski komorni zbor
13.30 kosilo (Nakaznice v predprodaji po Domovih, v Slogi in pisarni ZS)
17.00 Kulturni program: slavnostni govornik: g. Božidar Fink.
Za varno parkiranje avtomobilov bo prostor na društvenem igrišču

Pridite, ne bo vam žal. To bo dan srečanja in elja.

OBVESTILA

PETEK, 14. novembra:
Izredno srečanje razširjenega Medorganizacijskega sveta ob 20. uri v Slovenski hiši s prisotnostjo ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Franca Rodeta.
SOBOTA, 15. novembra:
Predavanje dr. Janeza Grila: „Sedanj slovenski trenutek“, ob 20. uri v Slov. hiši.
NEDELJA, 16. novembra:
42. Slovenski dan v Slovenski vasi z obiskom ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Franca Rodeta.
PONEDELJEK, 17. novembra:
Sklepna seja profesorjev Srednješolskega tečaja ob 20. uri.
ČETRTEK, 20. novembra:
Sestanek Lige Žena-mati v San Martinu ob 18.30 uri.
SOBOTA, 22. novembra:
Zaključna prireditev Srednješolskega tečaja ob 17. uri.
PETEK, 28. novembra:
Koncert Domžalskega komornega zbora ob 20.30 v Slovenski hiši.

Srednješolski tečaj „Ravn. Marko Bajuk“

Sklep tečaja bo v soboto, 22. novembra 1997
v Slovenski hiši

- ob 17,00 razdelitev spričeval
- ob 17,30 zahvalna sveta maša - daroval jo bo ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode.
- ob 18,30 sklepna prireditev

Starši in prijatelji tečaja lepo vabljeni!

SOBOTA, 29. novembra:
V Carapachayu koncert Domžalskega komornega zbora.
SREDA, 3. decembra:
Občni zbor Zveze slovenskih mater in žena v Slovenski hiši.

Birma v Slovenski hiši

bo v nedeljo, 23. novembra, na praznik Kristusa Kralja ob 10. uri.
Birmanci naj pridejo četrte ure prej. S seboj naj prinesejo izpolnjen birmanski listek in kartonček o duhovni pripravi.
Maševal in birmal bo ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode.

Šolska kolonija

Tudi letos pripravlja Zedinjena Slovenija šolsko kolonijo v Počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča.
Kolonija bo od 27. decembra 1997 do 11. januarja 1998. Prijave sprejema pisarna ZS.
Podrobnosti in višino prispevka bomo objavili prihodnjič.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario:
Asociación Civil Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Tel. (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 65; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:
TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 307-1044
(1101) Buenos Aires - Argentina

Poravnajte naročnino!

Ura teče, nič ne reče...
in denar dela! KOMU?

Onim, ki imajo prihranke donosno
naložene v SLOGI!

Naredite tudi vi korak z njimi. Nabavite si Karto Sloga in
Mastercard-Cara Sloga!

Vse informacije: 656-6565

SLOGA DA VEČI
V SLOGI JE MOČI

Upravni svet Konference Svetovnega slovenskega kongresa
za Republiko Argentino sklicuje

redno zasedanje konference (občni zbor)

ki bo v petek, 19. decembra, ob 20. uri v prostorih Slovenske hiše,
na ulici Ramón Falcón 4158 v Buenos Airesu, s sledečim dnevnim redom:
- Obravnavanje letnega poročila o delovanju Konference
- Slučajnosti

K udeležbi vabljeni delegati včlanjenih Krajevnih slovenskih domov,
organizacij in ustanov ali njihovi namestniki, ter osebni člani konference.

Domžalski komorni zbor
KONCERT NAJLEPŠIH NARODNIH

V petek, 28. novembra, ob 20.30 v Slovenski hiši
Vstopnice bodo v predprodaji že na Slovenskem dnevu

Slovensko dušno pastirstvo in Slovenska kulturna akcija

vabita na predavanje

dr. Janeza Grila

„Sedanj slovenski trenutek“

Sobota, 15. novembra, ob 20. uri v Slovenski hiši

Okvirni program pastoralnega obiska nadškofa in metropolita dr. Franca Rodeta

- petek, 14. nov., srečanje z dušnimi pastirji, ob 15. duhovniški sestanek in ob 20. srečanje z Medorganizacijskim svetom
- sobota, 15. nov. ob 10. uri srečanje z otroki naših ljudskih šol v Slovenski hiši in pozdrav na radijski oddaji Okence v Slovenijo
- nedelja, 16. nov., Slovenski dan v Lanusu
- sredo, 19. nov., med sobratih lazaristi in birma v Slovenski vasi
- četrtek, 20. nov., obisk rojakov in birma v Mendozii
- petek, 21. nov., obisk rojakov in birma v Bariločah
- sobota, 22. nov., vrnitev iz Bariloč in sklepna prireditev Srednješolskega tečaja
- nedelja, 23. nov., birma v Slovenski hiši, popoldne ob 17. uri srečanje s primorskimi rojaki v Devoto
- ponedeljek, 24. nov., vrnitev v Slovenijo.

Le v Bogu počiva moja duša,
v njem mi pride rešenje.
Ps. 61

Dne 4. novembra je odšla h Gospodu po večno plačilo v svojem 90. letu naša draga

Vera Debeljak roj. Remec

Zahvaljujemo se prelatu Jožetu Škerbcu za poslovlino mašo in vodstvo pogreba, msgr. Jožetu Guštinu, g. Francetu Cukjati in župniku Antoniu za molitve ob krsti, kakor tudi vsem, ki so pokojnico prišli kropiti, jo spremenili na zadnji poti in nam izrazili sožalje.

Spominjajmo se je v molitvi!

Žalujoci:

sin Tine in žena Kati
hčeri Meta in mož Jure ter Jožek in mož Jože
vnuki: Andrejka in mož Boris, Marko in žena Andrejka, Ivan, Lučka,
Mojca, Veronika, Pavlinka in Tomaž;
Ana in mož Sergio, Helena, Janez, Olga in mož Fabián, Marta,
Martin, Ivanka, Pavel, Lojze in Marko;
pravnuki Andrej in Marjan; Anči, Marjanca in Patricij;
sestra Vlada
in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Tucumán, ZDA